

ANDRUS KIVIRÄHK

MÄLESTUSED

Illustreerinud Anne Pikkov

 VARRAK

E L S A

Mina olen Elsa, kõik teavad ju nagunii millisest filmist, seda pole mõtet öeldagi... No Frozenist, eks ole? Kust siis veel?

Mul ei ole kunagi olnud seda muret, et poleks, kellega mängida. Vastupidi, tahtjaid on liigagi palju. Kõik tüdrukud imetlevad mind, paluvad emal-isal ennast võimalikult vara lasteaeda tuua, et olla esimesena kohal, nii et saaks kohe minuga mängima hakata. Päev otsa käin ma käest kätte. Sel ajal kui üks tüdruk minuga mängib, seisavad teised tema ümber, nihelevad ja närivad kadedalt küüsi.

Poisid minuga ei mängi, neil on oma autod ja robotid. Ehkki ma mäletan – kunagi oli üks selline poiss... Ma märkasin mitu korda, et ta vaatab minu poole. Tundus, et ma meeldin talle. Et ta hea meelega jätaks oma autod ja robotid ning mängiks hoopis minuga, vähemalt veidi aega. Ma hakkasin teda jälgima – oli tunda, et need poiste mängud ei innusta teda eriti. Ikka ja jälle heitis ta silmanurgast pilke minu suunas. Ja paar korda tabasin ma ta sellelt, et ta seisis ja vaatas mind üksisilmi, näol niisugune vaimustunud naeratus. Ning urgitses samal ajal näpuga ninas. Nojah, mis parata, ta oli ju ikkagi poiss...

Kõik need aastad, mis ta lasteaias käis, piilus ta iga päev minu poole, aga lähemale tulla ei julgenud. Arusaadav, tüdrukud oleksid ta minema kihutanud. Nad ju niigi seisis minu pärast järjekorras, see veel puudus, et nüüd ka mingi poiss vahele trügiks... Ja ega teised poisidki sellele hea pilguga ei oleks vaadanud, et üks nende seast läheb korruga nukkudega mängima. Ehkki mina soovisin, et ta tuleks. Ausõna soovisin. See poiss meeldis mulle. Ja mina meeldisin talle. Ma oleksin väga tahtnud temaga mängida.

Aga ta ei tulnud.

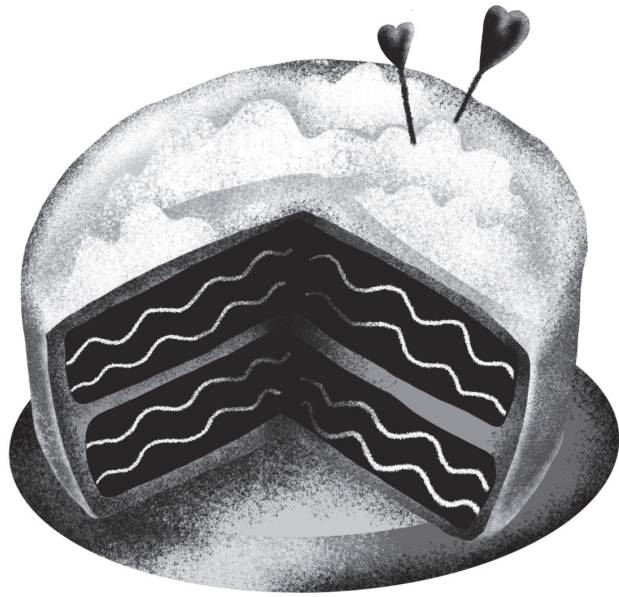
PULMATORT

Mina olen pulmatort. Pean tunnistama, et minu muljed on vastuolulised. Tegelikult kujutasin ma pulma natuke teisiti ette.

Algas kõik väga kenasti, mind tõsteti keset lauda ja löigati lahti. See polnud kerge töö, sest ma olen hiigelsuur. Lai ja kõrge ja minu tipus seisis martipanist valmistatud pruut ja peigmees. Need tõsteti kõrvale, aga ülejäänud viilutati. Ning jagati siis laiali, iga soovija sai väikese taldriku, mille peal oli torditükk ja sõi seda hõbelusikaga. Siia maani oli kõik väga peen ja pidulik. Kõik sööjad kiitsid mind ja ütlesid, et nii head torti pole nad kunagi varem saanud. Ma olin meelitatud ja ootasin õhinal, mis edasi saab. Mul oli selline tunne, et see kõige pühalikum, see kõige imelisem, see kõige-kõige-kõigem on veel ees! Sest pulm... No ma ei tea, minu ettekujutuses oli pulm midagi muinasjutulist!

Aga tegelikult hakkas kõik hoopis imelikuks muutuma. Mind otsekui unustati. Inimesed jõid ning ajasid juttu, siis läksid tantsima, keegi uut torditükki ei võtnud. Ehkki mind oli veel tubli veerand alles. Kuni tuli keegi vanem mees, keda hüüti onu Prõnsaks ja hakkas mind supilusikaga sööma nagu hernesuppi. Ta isegi ei istunud, seisis minu kohal, niimoodi kergelt kummargil ja muudkui sõi, ise hingas raskelt ja nägu oli higine. Minu meelest see enam eriti soliidne ega viisakas polnud, üsna ebameeldiv mulje jäi sellest onu Prõnsast. Mõtlesin, kas nii peabki olema. Kas sedasi lõpevadki pulmad?

Päris kõike ta ära süüa ei jaksanud, natuke on mind veel alles. Ehkki ei tea kui kauaks. On juba hommik, inimesed hakkavad ärkama, juba liigutakse ja keedetakse kohvi. Karta on, et varsti ärkab ka onu Prõnsa. Siis ta võib-olla tuleb ja sööb mu lõpuni. Ja siis ongi pulm minu jaoks läbi.

S Õ R M U S

Mina olen sõrmus. Mind pandi pulmapäeval sõrme. Algul oli see ikka väga harjumatu ja võõrastav – olla nii öösel kui päeval kellegi näpu otsas. Isegi hirmus oli, sõrm ju liikus kogu aeg: ajas end sirgu, tõmbus rusikasse, tõusis, langes... Vaata et kukud veel selle suure rapsimise peale otsast ära! Sest sõrm oli ju peenike, ma täitsa loksusin ta ümber ja mitu korda libisesingi maha. Näiteks talvel juhtus nii, et sõrm puges koos minuga kindasse – küll seal oli pime! – aga kui ta jälle kinda seest välja tuli, siis mina jäin ikkagi kinda sisse. Olin sõrme otsast ära kukkunud. Õnneks seda märgati kohe ja raputati mind kindast välja, pandi jälle sõrme. Aga niimoodi juhtus veel mitu korda. Ühel päeval ma jäin saiataina sisse, kui seda sõtkuti. Ja teine kord tulin vannis ära. Ma koledasti kartsin, et lõpuks juhtub nii, et mind ei leitagi enam üles – ja mis siis saab?

Nii et väga rahutuid aegu on üle elatud. Nüüd on see kõik muidugi minevik. Aastate jooksul on sõrm nii paksuks läinud, et ma ei saa sealt enam mingi nipiga ära libiseda. Mind ei saaks isegi siis sõrmest ära võtta, kui keegi täiest jõust tiriks! Hea rahulik on olla, tead, et oled sõrmes ja sinna sa ka jääd. Mitte millegi pärast ei pea enam muretsema, võib päevad läbi vaikselt tukkuda.

Näen unes pulmi – kuidas sõrm oli alles peenike-peenike ja mina hirmu täis.

HEINO ELLERI LÜHTER

Mina olen Heino Elleri lühter. Minu ülesandeks oli õhtuti tuba valgeks teha, nii et Heino Eller näeks komponeerida. Minu meelest on see valguse asi looduses kaunis kummaliselt korraldatud, sest jah, päeval tõesti paistab päike, aga heliloojad soovivad töötada ka õhtuti, vahel isegi öösi, ja kuust pole neile mingit abi. Kuuvalgelt sa juba kontserti või sümfooniati ei kirjuta. Siis tulingi mina appi. Me töötasime Heino Elleriga palju aastaid koos, tema kirjutas muusikat ja mina näitasin talle laes valgust. Igapäevaselt me väga tihedasti kokku ei puutunud. Ma arvan, et head kombesid väljenduvadki selles, et sa annad teisele ruumi, ei ole pealetükkiv. Mina ei olnud kunagi lärmakas, minu otsa ei komistanud keegi, minu vastu ei löönud keegi end ära. Mina olin üleval, Heino Eller oli all. Ma ei vajanudki seda, et mind lakkamatult sügataks või patsutataks nagu mõni mööbliese. Ma teadsin niigi, et olen Heino Ellerile oluline. Ma nägin seda siis, kui mul mõni pirn läbi põles. Siis ronis Heino Eller tooli peale ja tuli üles minu juurde. Keeras katkise pirni välja ja uue pirni sisse. Ta tegi seda väga hellalt, mul polnud sugugi valus, polnud isegi ebamugav. Vastupidi, see oli kohutavalt meeldiv. Nendel hetkedel olime me väga lähestikku. Mul on kõik need hetked siiani meeles.

SISUKORD

LASTEAED	5	Pink	58
Tuletõrjeauto	7	Vares	61
Barbie	8	Kivi	62
Klots	11	Sitikas	65
Kahvel	12	Varblane	66
Jonnipunn	15	Tigu	69
Siga	16	Pärn	70
Karu	19	Kask	73
Ämber	20	Sirelipõõsas	74
Kühvel	23	Herilane	77
Jänes	24	Orav	78
Ratastega part	27	Liblikas	81
Buratino	28	Laternapost	82
Hüppenöör	31	Rasvatihane	85
Käpiknukud	32	Tamm	86
Elsa	35		
Transformer	36	PULM	89
Tsirkus	39	Pruudikimp	91
Päkapiku pea	40	Pulmatort	92
Kroon	43	Viin	95
Pall	44	Või	96
		Loor	99
PARK	47	Plekk	100
Kastanimuna	49	Kork	103
Lumikelluke	50	Pakk	104
Võilill	53	Koer	107
Teeleht	54	Tualettpott	108
Ristikheina leht	57	Kauss	111

Salvrätik	112	Paul Pinna taskukell	161
Morsikann	115	Salme Peetsoni võitoos	162
Kõrvarõngas	116	Kaarel Karmi Tööpunalipu	
King	119	orden	165
Limusiin	120	Hugo Lauri Lenini orden	166
Kurg	123	Georg Otsa fotoaparaat	169
Rosolje	124	Voldemar Panso krokodill	170
Käevõru	127		
Sõrmus	128	PÖÖNING	173
		Lapsevanker	175
MUUSEUM	131	Sulgpall	176
Voldemar Panso soni	133	Raadio	179
Theodor Altermanni		Välivoodi	180
tikutoosi ümbris	134	Kohviveski	183
David Otto Wirkhausi		Purk	184
kornet	137	„Klim Samgini elu”	187
Ants Lauteri mootorratas	138	Metssea nahk	188
Hülge maost tehtud		Jalgratas	191
torupill	141	Värvipurk	192
Liina Reimanni mängukoer	142	Mannerg	195
Raimund Kulli frakk	145	Suusasaapad	196
Pingipill	146	Tirin	199
Mikk Mikiveri tool	149	Puss	200
Andres Särevi gloobus	150	Sigulda kepp	203
Heino Elleri lühter	153	Alustass	204
Urmas Kibuspuu isa		Põrandahari	207
talvepalitu	154	Kuldrubla	208
Jüri Krjukovi kikilips	157	Soome kelk	211
Gustav Ernesaksa ja		Fotoalbum	212
Eri Klasi taktikepp	158		